

Palvelutasopäätöksen toimeenpano

Kokoltk 13.02.2025 § 19
548/00.04.00/2022

Valmistelija(t) Paavo Tiitta puh. 044 718 8102, paavo.tiitta(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Esittelijä pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Ennakkovaikutusten arviointi

Ei ennakkovaikutuksen arvioinnin piirissä.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 44, lautakunnan erityistehtävät kohta 1

Valmistelu Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 1.12.2023-31.12.2027 on hyväksytty aluevaltuustossa 13.11.2023. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain 1552/2011, 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasosta päättää aluevaltuusto.

Hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä säädetään pelastuslaissa 379/2011, 27 §, jonka mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslaitos voi tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää.

Pelastuslain lisäksi pelastustoimelle muodostuu tehtäviä sekä lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 39/2005 (kemikaalilaki) nojalla, sekä valmiuslain 1552/2011 ja erityisesti luvun 17 väestönsuojelu ja evakuointi -osalta. Evakuoinnista on tullut myös uusia ohjeita sisäministeriöstä, jotka vaikuttavat pelastuslaitosten laatimiin evakuointisuunnitelmiin ja varautumiseen.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on tuottanut onnettomuuksien ehkäisyn, pelastustoiminnan, tilanne- ja johtokeskuspalveluiden sekä valmiuden ja varautumisen palveluita ja osallistunut kansallisiin ja ylimaakunnallisiin yhteistyö- ja asiantuntijaverkoston työhön pelastustoiminnan, valvonnan ja varautumisen ja viranomaisyhteistyön kehittämisessä.

Pelastuslaitos on tuottanut pelastuslain nojalla ja hyvinvointialueen päättämällä tavalla päätoimista ensihoitopalveluita 10/2024 asti Kuopiossa, Suonenjoella ja Varkaudessa, ja osallistuu yleisten palveluiden kanssa sovitun mukaisesti perustason ensihoitopalvelun tuottamiseen Kuopiossa ja Varkaudessa. Lisäksi pelastustoimi tuottaa ensihoitopalveluihin kuuluvia ensivastepalveluita kaikilta pelastusasemilta käsin koko hyvinvointialueen laajuisesti.

Pohjois-Savon pelastustoimessa on valmisteltu vuoden 2024 aikana valtioneuvoston asetuksen tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoaminen (145/2024) sekä sisäministeriön asetuksen Pelastustoimen tilannekuvatoiminta (151/2024) mukaisia yhteistyöalueen laajuisia toimintoja. Molemmissa asetuksissa on yhteistyöalueen vastuutahona toimivalle Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimelle asetettuja toiminta- ja suorituskykyvaatimuksia. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskustoiminnan kustannuksista on säädetty asetuksella, sekä lisäksi yhteistyösopimuksin osallistuvien pelastuslaitosten kesken. Kyseiset toiminnot käynnistyvät henkilörekrytointien myötä 3.4.2025 mennessä. Yhteistyöalueen suunnittelu ja käynnistäminen ovat edellyttäneet merkittävää työpanosta jo vuonna 2023-2024, jossa on myös yhteensovitettu kansallisesti yhteistyöalueiden (5 kpl) roolitusta ja tehtäviä.

Onnettomuuksien ehkäisyn työhön, valvontaan ja turvallisuusviestintään, osallistuu Pohjois-Savon pelastuslaitoksella pelastusasemien koko henkilöstö. Valvontakohteet (palotarkastukset) on pelastusasemien henkilöstölle ryhmitetty koulutustason ja tehtäväkuvan mukaisesti. Palotarkastustehtäviä asuin- ja vapaaajan kiinteistöihin ja pienkohteisiin tehdään kaikilta pelastusasemilta ja pelastajan vakanssitasolta alkaen. Vaativampia kohteita ohjataan esihenkilö- ja palomestari tasolle sekä päätoimisille palotarkastajille.

Erityiskohteita, erityiskohteiden lausunto- ja lupamenettelyä ja asiantuntijatyöryhmissä toimimista on erikseen keskitetty päätoimisille palotarkastajille. Lisäksi pelastusviranomaisen valvoo säädösten mukaisesti vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista

käsittelyä ja varastointia sekä huolehtinut räjähteiden ja ilotulitteiden kaupan varastoinnin valvonnasta ja tarkastuksista tehtäväkuvien ja keskittämistarpeiden mukaan.

Pelastusasemien pelastustoiminnan harjoittelu toteutetaan harjoitusohjelman ja harjoituskohtaisen harjoitussuunnitelman mukaisesti. Kokonaisuutta tulee koordinoita maakuntatasolla siten, että harjoittelu on laadullisesti yhdenmukaista ja täyttää määrälliset tavoitteet sekä tavoittaa pelastusasemien poikkeustyoaikaan tekevät työvuorot.

Suunnitelmat pelastustoiminnasta vaativissa tilanteissa on kuvattu valmiussuunnitelmassa, evakuointisuunnitelmassa, ulkoisissa pelastussuunnitelmissa, Host Nation Support-suunnitelmassa (kansainvälinen pelastustoiminta), johtokeskusohjeessa ja pelastuslaitosten välisissä suunnitelmissa yhteistoiminnassa. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla. Pelastuslaitos ylläpitää suunnitelmia ja huomioi niiden laadinnassa toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Suunnitelmien tulee vastata Pohjois-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysissä tunnistettuihin riskeihin.

Turvallisuuspalveluiden palvelualueella on tuotettu hyvinvointialueelle yhteisiä kokonaisturvallisuuden, eli varautumisen, valmiuden ja organisaatioturvallisuuden palveluita. Organisaatioturvallisuuden tehtävät ovat liittyneet muun muassa henkilökunnan ja toimitilojen turvallisuuden varmistamiseen, vartiointipalvelujen järjestämiseen sekä hälytys- ja kameravalvonnan ym. teknisten järjestelmien hoitamiseen. Lisäksi palvelualue tuottaa teknisen toimen palveluita sekä turvallisuuskoulutuspalveluita hyvinvointialueen henkilöstölle. Turvallisuuskoulutusta tehdään osin myös ulkopuolisille tahoille.

Talouden seurantaan on laadittu sisäisen toimintamalli, jonka avulla tehostuneesti on seurattu talouden kehittymistä kustannuspaikka-, pelastusasema- ja toimialuekohtaisesti.

Henkilöresurssit

Vuonna 2024 pelastustoimeen kohdistui merkittäviä henkilö- ja taloussupistuksia, jotka näkyivät hälytysmerkkeinä talousarvion 2024 laadinnassa 2023 vuoden puolella. Henkilöresurssista jouduttiin sopeuttamaan 24 htv pelastajan viroista, jotka jyvitetiin eri puolille maakuntaa. Kaikkiin avoinna olleisiin virkoihin ei ollut hakijoita. Henkilövajetta paikattiin täyttämällä pelastajan virkoja määräaikaisesti oman sopimushenkilöstön joukosta, jotka olivat työsopimussuhteisesti hälytysryhmissä mukana, mutta jotka eivät täyttäneet pelastusasetuksen kelpoisuusehtoa (pelastajan tutkinto). Ensihoidon siirtymistä yleisiin palveluihin valmisteltiin.

Talousarvioon 2024 saatiin erillinen rahoitus 14 vanhemman pelastajan (asemavastaava) virkaan, joilla turvattiin pienten kuntien pelastusasemien elinvoimaisuutta ja sopimushenkilöstön sitoutumista hälytyksiin ja harjoituksiin. Nämä on saatu asteittain täytettyä sisäisen hakumenettelyn kautta 2024 aikana. Kyseisen tehtäväroolin henkilöstövaje oli syntynyt pienissä kunnissa vapaamuotoisen varallaolon lopettamisen vuoksi perustetuista 24/7päivystävistä pelastusasemista, joita varten jouduttiin keräämään olemassa oleva henkilöstö kunkin paloasemaryhmän sisältä ja perustamaan 57 uutta pelastajan virkaa. Näiltä päivystäviltä asemilta tuli käydä päivisin työssä paloasemaryhmän sisällä pienissä kunnissa, mutta asetelma ei toiminut suunnitellusti. Lisäksi samaan aikaan miehitettiin uudet pelastusasemat Kuopion kantakaupungin ja Vuorela-Toivala (Sorsasalo) alueella, minkä vuoksi 2023-2024 ei hakijoita ollut jokaiseen avoimeen virkaan Kuopion kantakaupungin aluetta lukuun ottamatta.

Vuoteen 2025 mennessä pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön rekrytointihaasteet ovat nyt merkittävästi pienentyneet. Pelastuslaitos on aktiivisesti osallistunut pelastusalan rekrytointitapahtumiin ja viestinyt avoimista pelastajan viroista Pelastusopistosta valmistuville pelastajakursseille. Perusvalmiuspelastusasemilla sijaisevien pelastajien virkojen täyttäminen kelpoisuusehdon mukaisilla pelastajilla on onnistunut hyvin.

Pelastustoimen tehtävissä toimintavalmiusajan mediaani on kuitenkin hieman kasvanut ja samoin tehtäville osallistuneiden henkilöiden määrä laskenut, joissa korostuu minimitasolla ollut työvuorovahvuus keskisuurissa kunnissa ja sopimushenkilöstön osallistuminen pelastustoimen tehtäville. Kuopion kantakaupungin selvityspyynnön alaisena olleet 1-tason riskiruutujen ruutukohtaiset toimintavalmiusajat täytyivät vuoden 2024 seurannassa.

Aluehallintovirasto on teettänyt selvityksen koko Suomesta henkilöstöresurssin suhteessa pelastustoimen suorituskykyvaatimukseen loppuvuodesta 2024, jonka yhteenveto on vielä kesken. Pohjois-Savon vastauksissa korostuvat työsopimussuhteisen henkilöstön riittävyys pienissä ja keskisuurissa kunnissa.

Pelastuslaitos on kehittänyt aktiivisuusrahan käyttöönottoa sopimushenkilöstölle ja hälytysrahan korvauserusteita. Onnettomuuksien ehkäisyn osalta osa päätoimisista palotarkastajista vaihtui 2023 lopussa. Vuonna 2024 alussa päätoimisten palotarkastajan virat saatiin täytetyksi, mutta käytännössä uusien viranhaltijoiden työssä aloittamisen ja pitkien poissaolojen takia päätoimisten palotarkastajien henkilöresurssi oli yhteensä vajaa noin 10 kk vuoden aikana.

Palotarkastustoiminnan yhtenä mittarina käytetään tarkastusprosenttia, joka on prosentuaalinen suhdeluku suoritettujen tarkastusten määrästä suhteessa suunniteltuihin tarkastuksiin.

Suunnitellut tarkastukset esitetään valvontasuunnitelmassa, ja ne vaihtelevat eri vuosina jonkin verran, mutta eivät huomioi valvontaan osallistuvan henkilöresurssin vaihtelua.

Varautumisen osalta määräaikaiset valmiuskoordinaattorit ja vs valmiuspäällikkö vaihtuvat vuoden 2023- 2024 aikana. Organisaatiomuutosten, rekrytointikiellon ja YT-menettelyjen takia pelastustoimeen suunnattu valmiuskoordinaattori aloitti vasta 30.9.2024 ja toinen valmiuskoordinaattorin virka saadaan täyttöön vasta talvella 2025. Pelastustoimen valmiuspäällikkö hoitaa sekä pelastustoimen että kokonaisturvallisuuden viranomaistehtäviä.

Vuonna 2024 henkilöresurssin toiminnan suunnitteluun, saatavuuteen ja toteutukseen sekä raportointiin ja selvityksiin on kulunut huomattavasti aikaa ja sitonut henkilöresursseja. Resurssien osalta vuoteen 2025 lähdetään olennaisesti paremmasta tilanteesta: sopeutettuja henkilötyövuosia on 9 htv, pelastajavirkoja ei lähtökohtaisesti ole epäpäteviä määräaikaisia ja pienissä kunnissa toimii vanhempi pelastaja (asemavastaava) järjestelmä. Keskisuuriin kuntiin on saatu täytetyksi lähtökohtaisesti vähintään kolme pelastajavirkoja asetuksen mukaisilla pelastajilla, joka antaa vähän pelivaraa henkilöstön siirroissa ja edesauttaa 24/7 paloasemaryhmien valvonta- ja turvallisuusviestinnän tehtävien suorittamisessa.

Edelleen kuitenkin on suuri haaste keskisuurten ja keskuskuntien pelastusasemien henkilöresurssin vajoaminen minimivahvuuteen äkillisten poissaolojen, myönnettyjen pitkien poissaolojen (esimerkiksi perhevapaat) ja lomakausien aikana, pienissä kunnissa pelastussukellusohjeen mukaisen toimintakykyluokan täyttävien pelastajien määrä sekä työsopimussuhteisen henkilöstön sitoutuminen tehtäviin osallistumiselle ja toimintakykytestauksiin. Työsopimussuhteisen henkilöstön riittävä määrä ja laadullinen suorituskyky on tärkeä osatekijä kaikissa kunnissa päätoimisen henkilöstön tukena riittävän suorituskyvyn tuottamiseksi.

Pelastustoimi on ihmisten turvallisuudelle tärkeä toimija ja pelastustoimen palvelut on pyritty toteuttamaan riskeiltään samankaltaisilla alueilla yhdenmukaisesti. Pelastustoimen palvelut on tuotettu lähipalveluna ja vanhempi pelastaja (asemavastaava) toiminnalla on saatu turvattua perustason palvelua pienissä kunnissa. Sopeuttamistoimien vuoksi pelastustoimen palveluja on kuitenkin jouduttu toteuttamaan minimivahvuuksin, joka näkyy mm. tehtäviin osallistuneiden henkilöiden määrissä ja osin pelastusasemien valvontasuoritteissa. Pelastustoimen ja varautumisen suunnitelmiin on syntynyt korjausvelkaa ja valvontasuoritteissa ei ole pystytty toteuttamaan kaikkia suunniteltuja palotarkastuksia ajallaan.

Kehittämishankkeet

Pelastustoimessa yhtenä keskeisenä painopistealueena on ollut palvelutasopäätöksen 2024-2027 toimeenpano ja sen sisältämien

kehittämistoimenpiteiden toimeenpano. Lisäksi pelastustoimen suunnitelmien korjausvelan umpeen kurominen on erityinen tehtävä huomioiden uusi kansallinen ohjeistus mm. varautumisessa ja yhteistoiminta-alueissa.

Kehittämissuunnitelmassa on nostettu yhdeksi tavoitteeksi henkilöstön kehittäminen, osaamisprofiilin määrittäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Pelastuslaitos on osallistunut Työterveyslaitoksen pelastustoimelle kohdennettuun työhyvinvointikyselyn pilotointiin, ja myös hyvinvointialueen omaan työhyvinvointikyselyyn. Kyselyjen tuloksista saadaan hyviä henkilöstön näkökulmia yhteisen toiminnan ja toimintatapojen kehittämiseksi ja vertailua myös muihin pelastuslaitoksiin.

Erillisrahoituksella suoritettuja kehittämishankkeita ovat olleet/menossa

- Trail kalustonhallintajärjestelmä (yhteinen YTA-alueen laitoksissa) 2024
- Valtakunnallisen lisäkoulutusjärjestelmän mukaisen aluskohtaisen perehtymisen ja kansimieskoulutus 2024, joka on kohdistettu kotimaanliikenteen kuljettajakirjan opinnot suorittaneille henkilöille (pelastuslaitosten öljyntorjunta- ja muu kuljettajan pätevyyttä edellyttävä aluskalusto)
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tietopankin kehittämishanke 2024
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen omanvalvonnan kehittämisen hanke 2024
- Pelastustoimen henkilöstön osaamisen ja osaamisen ylläpidon kehittämisen 2024
- Pelastustoimen sisäisen koulutusjärjestelmän kehittäminen 2025 (menossa)
- Viranomaisten turvaverkko (TUVE) käyttöönoton kehittämishanke

Investoinnit

Pelastustoimen investoinnit 2024 ovat toteutuneet suunnitellusti ja täysimääräisesti. Investointivarat ovat kertaalleen myönnetty vuodelle 2025 aiemman 5-vuotiskauden investointisuunnitelman mukaisesti. 2025 päivitetään investointisuunnitelmat vuosille 2026-2030. Ajanmukaisella ja toimintavarmalla kalustolla ja varusteilla on suuri merkitys alan julkisuuskuvan ja työvoiman veto- ja pitovoiman osatekijänä, sekä vakinaisen että työsopimussuhteisten osalta. Vanhenevan ajoneuvo- ja pelastuskaluston tarkoituksenmukaisella uusinnalla on merkitys myös kaluston ylläpidon kustannuksiin esimerkiksi raskaan kaluston huolto- ja korjauspalveluiden osalta.

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi, Paavo Tiitta p. 044 718 8102
paavo.tiitta(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 1.12.2023-31.12.2027 on hyväksytty aluevaltuustossa 13.11.2023. Pelastuslaitos on aloittanut palvelutasopäätöksessä määritettyjen sisältöjen ja kehittämistoimenpiteiden toimeenpanon, jossa on otettu huomioon talousarvio 2024.

Pelastustoiminnan valmiutta on sopeutettu siten, että Kiuruveden, Lapinlahden, Nilsiä, Leppävirran, Suonenjoen ja Varkauden pelastusasemien välittömässä lähtövalmiudessa olevan henkilökunnan työvuorojen suunnitteluvahvuutta on vähennetty yhteensä 24 henkilötyövuotta. Henkilöstövähennykset ja talouden sopeutustoimenpiteet on toteutettu siten, että avointen pelastajavirkojen määräaikaista työsopimuksia ei ole jatkettu, ja henkilöstöresurssia on tasattu työvuorovahvuussuunnittelun mukaisesti. Sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamisen sisältö, perusteet ja toimeenpanon aikataulu on käyty läpi yhdessä henkilökunnan kanssa avoimen vuoropuhelun keinoin, sekä yhteistoimintaryhmässä.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on valmistellut, laatinut ja ottanut käyttöön pelastustoiminnan palvelualueen tarpeisiin ja talouden seurantaan laaditun sisäisen toimintamallin yhdessä pelastustoimija turvallisuuspalvelut controllerin kanssa. Toimintamallin mukaisesti talouden toteutumista seurataan kustannuspaikka-, pelastusasema- ja toimialuekohtaisesti vastuuviranhaltijoiden toimesta kuukausittain. Tällä menettelyllä on pyritty tehostamaan kustannuksien kohdistumisen seuraamista ja mahdollistettu kohdennettujen talouskatsauksien toteuttaminen. Talouden seuranta käydään läpi yhdessä esihenkilöiden ja muun henkilökunnan kanssa. Taloustietojen tarkastelun tavoitteena on lisätä henkilökunnan kokonaisuymmärrystä taloudenhallinnasta ja korostaa esihenkilöiden vastuuta kustannusten aktiivisesta ja ennakoivasta seurannasta ja valvontavastuusta.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on suunnitellut ja valmistellut Pohjois-Savon pelastuslaitoksen sisäisen ryhmänjohtajakoulutuksen. Ryhmänjohtajakoulutus on kohdennettu erityisesti pelastuslaitoksen perusvalmius (24/7) pelastusasemien henkilökunnalle, koska pelastusasemien työvuoroissa ei ole alipäällystöviranhaltijoita. Pelastuslaitoksen sisäisen ryhmänjohtajakoulutuksen kouluttajina toimivat pelastuslaitoksen nimeämät kouluttajat ja koulutustilaisuudet toteutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti välillä maaliskuu-toukokuu.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja käynnistänyt kolme sisäistä valmistelutyöryhmää palvelutasopäätöksen ja sisäministeriön kansallisten linjausten toteuttamiseksi:

- Pohjois-Savon pelastuslaitoksen pelastussukellusohjeen päivittämistä käsittelevä työryhmä
- Sopimushenkilökunnan vapaamuotoisen varallaolon päättymistä käsittelevä työryhmä
- Palomestareiden vapaamuotoisen varallaoloa päättymistä käsittelevän työryhmä.

Pelastussukellusohjeen päivittämistä sekä sopimushenkilökunnan vapaamuotoisen varallaolon päättymistä käsittelevän työryhmän loppuraportit ovat valmistuneet. Sopimushenkilökunnan varallaolon työryhmä on myös esittänyt aktiivisuuspalkkion myöntämistä henkilöille, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet hälytyksiin ja harjoituksiin, sekä huolehtineet I-tason savusukelluskelpoisuudesta pelastussukellusohjeen sisältövaatimusten mukaisesti.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen vastuulle tulee merkittäviä Itä-Suomen yhteistyöalueen Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Keski-Suomi yhteensovittamisen tehtäväkokonaisuuksia, joista annetut asetukset astuvat voimaan 4.4.2024. Yhteensovittamisen velvoitteet muodostuvat mm. pelastustoiminnan johtamisen (PeL 379/2011, 34 §) ja suunnitelmien yhteensovittamisen (PeL 379/2011, 47 §) osa-alueilla. Pohjois-Savon pelastuslaitos toteuttaa yhteensovittamisen tehtävää yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksien kanssa ja toimintaan on palkattu yhteisesti myös määräaikainen projektipäällikkö.

Pelastustoiminnan ja riskienhallinnan sekä turvallisuuspalveluiden henkilökuntaa on osallistunut yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksien kanssa varautumisen ja väestönsuojelun moniviranomaistilaisuuksiin. Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksille kohdennettuja tilaisuuksia on järjestetty sisäministeriössä sekä Karjalan prikaatissa. Karjalan prikaatissa paikalla oli puolustusvoimien edustajia Maasotakoulusta, Kainuun prikaatista ja Panssariprikaatista.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan hyväksytty investointisuunnitelman runko 2024–2028 on päivitetty vuoteen 2029. Päivityksen yhteydessä on hyväksytyn vuositason sisällä aikataulutettu investointeja siten, että on ollut mahdollista lisätä väestöhälyttimien uusintaa sekä rauniopelastuksen ja CBRNE-tilanteiden (chemical, biological, radiological, nuclear, explosives) kalusto- ja varustehankintoja.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käynnissä yhteistoimintaneuvottelut, jonka taustalla on hyvinvointialueen velvoitteet talouden tasapainottamiseksi. Yhteistoimintamenettelyn yhteydessä tarkastellaan esihenkilö- ja asiantuntijatehtävien sisältöä ja päällekkäisyyksiä. Aluehallitus on tehnyt 27.3.2024 päätöksen, jonka mukaisesti johtamisrakenteesta vähenee 32 tehtävää. Yhteistoimintaneuvottelun vaikutukset ja aluehallituksen päätökset heijastuvat merkittäväällä tavalla myös Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan rakenteeseen ja palveluntuotannon muotoon. Toimialan asiantuntija ja esihenkilörakenteen sekä

palveluntuotantomuodon sisällön suunnittelua edelleen jatketaan hyvinvointialueen johdolla.

Valmistelijan päätösehdotus:
Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut on sopeuttanut omaa toimintaansa ja toimialueen ensisijaisena tavoitteena on kyetä tuottamaan toimialan vastuulle muodostuvat palvelut talousarvion 2024 mukaisella määrärahalla.

Toimivallan peruste	hallintosääntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1, 2, 3 ja 9
Esittelijä	pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokoltk 12.09.2024 § 70

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on 8.4.2024 § 120 järjestetyssä kokouksessa lakkauttanut 14 pelastajan virkaa ja perustanut 14 vanhempi pelastaja, asemavastaava-virkaa. Vanhemman pelastajan, asemavastaavan tehtäväkuva on uusi tehtävä, jonka tarve muodostuu pelastustoimen tarpeiden sekä palveluntuotannon uudistamisen myötä. Vanhemman pelastajan, asemavastaava tehtävän tarpeellisuus korostuu erityisesti pienemmillä pelastusasemilla, joissa pelastustoiminnan palveluiden tuottamisesta on vastannut sivutoiminen henkilökunta ilman, että heidän tukenaan ja omalla pelastusasemalla työskentelee päätoimista henkilökuntaa. Tehtävän kelpoisuusehtona on Pelastuslain 379/2011 57 § ja pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen 407/2011, 6 §:n 1 mom. määritellyt kelpoisuusehdot.

Vanhempi pelastaja, asemavastaava virassa toimii kelpoisuusehdon täyttävä henkilö Maaningan, Rautalammin, Vieremän, Tuusniemen ja Karttulan pelastusasemilla sekä Pielaveden pelastusasemalla 1.10. alkaen. Lisäksi Sonkajärven, Tervon ja Vesannon pelastusasemilla työskentelee määräaikainen vanhempi pelastaja. Vanhempi pelastaja, asemavastaava virkojen perustaminen ja henkilöresurssin kohdistaminen on ollut perusteltua ja

asemavastaavatehtävälle on ollut olemassa selkeä tarve. Vanhempi pelastaja, asemavastaava viranhaltijan työskentely on selkeästi edistänyt pienempien pelastusasemien elinvoimaisuutta ja tuonut pelastusviranomaistoiminnan lähelle kuntalaista (lähipalveluperiaate).

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on edelleen kehittänyt talouden seurantaan laadittua sisäistä toimintamallia yhdessä pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut controllerin kanssa. Keväällä käyttöönotettu toimintamalli on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi ja toimintamalli on omalta osaltaan edistänyt henkilökunnan kokonaisuymmärrystä käyttötalouden ja kustannuksien muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä.

Pelastustoiminnan palveluyksikön sisäisen koulutuksen suunnitelma vuoden 2024 osalta on laadittu ja koulutustoimintaa on lähtökohtaisesti toteutettu suunnitelman sisältökirjauksien mukaisella toimintatavalla. Koulutusten sisällöllinen toteutuminen pelastusasemien välillä on kuitenkin vaihtelevaa ja koulutuksien toteutumisen seuranta sekä koulutusmerkintöjen toteuttaminen eivät toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Heijastevaikutuksena ja konkreettisena esimerkkinä voidaan todeta, että sisäisen koulutuksen järjestelyt eivät toteudu yhtenevästi koko pelastuslaitoksen toiminta-alueella. Keskeisenä juurisyyinä ja ilmiön aiheuttajana on sisäisen koulutuksen kokonaiskoordinaation puuttuminen, koska pelastuslaitoksella ei tällä hetkellä ole päätoimista sisäisen koulutusjärjestelmän toteuttamisesta vastaavaa henkilöä. Pohjois-Savon pelastustoiminnan palveluyksikkö on laatinut hankehakemuksen pelastustoiminnan palveluyksikön henkilökunnan sisäisen koulutusjärjestelmän kehittämiseksi.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on käynnistänyt kevään aikana pelastustoiminnan henkilökunnan tehtäväkuvien sisällön uudistamistoimenpiteet. Tavoitteena on uudistaa pelastushenkilökunnan tehtäväkuvat skaalautuvan periaatteen mukaisesti pelastajasta pelastuspäällikköön. Samassa yhteydessä toteutetaan myös tehtävien vaativuuden arviointi ja palkan määräytymisen perusteet. Tehtäväkuvien uudistamisen kokonaisuus toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon asiantuntijoiden kanssa.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja hankkeistanut palvelutasopäätöksen sisältämiä kehitystarpeita, jotka ovat mahdollistuneet Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisen kehittämisrahoituspäätöksen myötä:

- Pohjois-Savon hyvinvointialueen alustoiminnan kehittämisen hanke
  - o Pohjois-Savon pelastuslaitos pyysi ja sai sisäministeriöltä 7.6.2024 päivätyllä hakemuksella oikeuden järjestää pelastuslaitosten valtakunnallisen lisäkoulutusjärjestelmän mukaisen aluskohtaisen perehtymisen ja kansimieskoulutuksen. Koulutus kohdistetaan

kotimaanliikenteen kuljettajakirjan opinnot suorittaneille henkilöille.

- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tietopankin kehittämishanke
  - o Pelastustoimen tietopankin kehittämishanke perustuu hyvinvointialueuudistukseen liittyneeseen pelastustoimen yhteiseen tietopankki-esiselvitykseen
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen henkilöstön osaamisen ja osaamisen ylläpidon kehittämisen hanke
  - o Kehittämishankkeen pilottitoimialana toimii pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen omanvalvonnan kehittämisen hanke
  - o Hankkeen tavoitteena on kehittää Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021, 16 §:ssä määritellyn mukaisen omavalvonnan sisällöllistä toteuttamista Pohjois-Savon pelastustoimessa.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja hankkeistanut palvelutasopäätöksen sisältämiä kehitystarpeita, jotka ovat mahdollistuneet Pohjois-Savon hyvinvointialueelle toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen myönnetyllä valtionavustuksella:

- Tilaturva- ja turvallisuusverkon (TUVE) käyttöönottoprojekti
  - o Hanke perustuu Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2025) määritellyn mukaisten ja pelastusviranomaisille muodostuvien velvoitteiden toteuttamiseen.

Riskienhallinnan palveluyksikkö

Onnettomuuksien ehkäisytoimintaan sisältyvät palvelut on saatu pääosin normalisoitua kesän aikana. Keskeisenä tekijänä on ollut mm. se, että onnettomuuden ehkäisytyöhön rekrytoidut palotarkastajat ovat aloittaneet tehtävissään ja he ovat päässeet perehdytyksen jälkeen toteuttamaan palotarkastajien tehtäviin sisältyvää palvelutehtävää. Valitettavasti resurssit eivät kuitenkaan täysimääräisesti mahdollista kaikkien lakisääteisten ja onnettomuuksien ennaltaehkäisytyöhön sisältyvien palveluiden ja tarkastustehtävien määrällistä tai laadullista toteuttamista. Tästä esimerkkinä voidaan mainita mm. paloriskiasuntojen lakisääteinen tarkastustoiminta.

Riskienhallinnan ja onnettomuuksien ehkäisytyöhön kohdennetut ja niukat henkilöresurssit eivät mahdollista palotarkastajien tehtäväkuvien sisällön mukaista vastuualuejako ja varahenkilöjärjestelmän muodostamista. Haasteet korostuvat erityisesti vuosilomajärjestelyjä koskevan suunnittelun yhteydessä, jonka osalta on tässä vaiheessa hyväksyttävä pieni pelastusviranomaistehtäviä koskeva suorituskyvyn laskeminen ja pidempi pelastusviranomaistehtäviä koskevien kyselyiden vastaamisaika.

Ensihoitopalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on 21.12.2023 § 140 järjestetyssä kokouksessa päättänyt, että pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut toimialalla työskentelevät päätoimiset ensihoitajat siirretään osaksi yleisten palvelujen toimialaa ja erityispalvelujen toimilinjaa palveluyksikkö akuuttiin vuoden 2024 aikana.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala on valmistellut ensihoitopalveluiden tuottajamuutoksen toteuttamiseen sisältyviä toimenpiteitä aluehallituksen toimesta tehdyn päätöksen mukaisesti.

Varautuminen ja väestönsuojelu

Pelastusviranomaisten vastuulle kuuluvien varautumisen ja väestönsuojelutehtävien sekä suunnitelmien laadintavelvoitteiden toteuttamiseen tarvittavaa henkilöresurssia on saatu lisättyä siten, että valmiskoordinaattori on rekrytoitu ja hän aloittaa tehtävässä 10/2024.

Viestintä

Pohjois-Savon pelastustoimi on kehittänyt merkittäväällä tavalla ulkoista ja sisäistä viestintää.

Viestinnän resurssin mahdollinen suuntaaminen muihin tehtäviin/työajan jakaantuminen toimialan ulkopuolisiin tehtäväalueisiin aiheuttaa tällä hetkellä hieman epävarmuutta onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan lakisääteisen viestintätoiminnan ylläpidon ja kehittämisen jatkotoimenpiteiden toteuttamiselle.

Valmistelijan päätösehdotus:
Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut on sopeuttanut mahdollisuuksien mukaan omaa toimintaansa ja toimialueen ensisijaisena tavoitteena on kyetä tuottamaan toimialan vastuulle muodostuvat palvelut talousarvion 2024 mukaisella määrärahalla.

Toimivallan peruste hallintosäntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1

Esittelijä pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että:

- Allu Koskinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.25.
- Kaija Sääski poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.45.

Merkittiin tiedoksi.

Kokoltk 14.11.2024 § 92

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi

Sisäministeriön julkaisussa Valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023 -2026 (1/2023, SM) on määritelty pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet alla olevan mukaisesti.

Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.

Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.

Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.

Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin.

Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan.

Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.

Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

Valtakunnallisten tavoitteiden toimeenpanon tueksi käyttöön otetaan pelastustoimen suorituskykyjen määrittelyyn perustuva toimintamalli. Määrittelymalli sisältää:

- Toimintaympäristöanalyysin (toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutosten sekä sisäisten ja ulkoisten uhkien ja riskien tunnistamisen),
- Vaikuttavuus- ja vaikutustavoitteiden määrittelyn,
- Suorituskykyvaatimusten ja niiden edellyttämien kyvykkyyksien määrittelyn,

- Suorituskyvyn ja siihen tarvittavan valmiuden rakentamisen sekä
- Vaikuttavuuden ja toiminnan laadun arvioinnin ja toiminnan kehittämisen.

Sisäministeriön julkaisussa Pelastustoiminnan suorituskykyvaatimukset (10/2022, SM) on määritelty mm. pelastustoiminnan valtakunnalliset, alueelliset ja hyvinvointialueen suorituskykyvaatimukset. Pohjois-Savon Hyvinvointialueen pelastustoiminnan suorituskykyvaatimukset ja suorituskyky ovat osa pelastustoimen valtakunnallista ja alueellista järjestelmää, minkä vuoksi niitä laadittaessa, rakentaessa ja päivittäessä valtakunnallinen ja alueellinen yhteensopivuus tulee säilyttää.

Aluehallintoviraston toimesta laadittava asiantuntija-arvion pelastustoimen palveluista Pohjois-Savon hyvinvointialueella on valmistunut ja arvio on julkaistu 30.10.2023. Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi on kiinnittänyt erityistä huomiota aluehallintoviraston toimesta laadittavan asiantuntija-arvion keskeiseen sisältöön. Asiantuntija-arvio sisältää myös aluehallintoviraston arvion julkaisussa Valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 määriteltyjen tavoitteiden toteutumisesta Pohjois-Savon hyvinvointialueella.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan päätoiminen ja sivutoiminen henkilökunta on osallistunut kahteen työhyvinvointikyselyyn. Pohjois-Savon hyvinvointialueen työhyvinvointikysely toteutettiin 23.9. - 20.10.2024 ja Työterveyslaitoksen Mitä kuuluu? – työhyvinvointikysely, joka toteutettiin välillä 21.10. - 17.11.2024.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialalla toteutettavat ja edellisessä lautakunnan kokouksessa läpikäytyt kehityshankkeet etenevät suunnitellun mukaisesti.

Riskienhallinnan palveluyksikkö

Onnettomuuksien ehkäisytoimintaan (OE) sisältyvät palvelut on saatu pääosin normalisoitua kuluneen vuoden aikana. Keskeisenä tekijänä on ollut se, että onnettomuuden ehkäisytyöhön rekrytoidut palotarkastajat ovat aloittaneet tehtävissään. Uudet rekrytoidut henkilöt on saatu hyvin perehdytettyä ja heidän suorittama työ on ollut laadukasta ja sujuvaa.

Valitettavasti nykyiset optimoidut resurssit eivät kuitenkaan täysimääräisesti mahdollista kaikkien lakisääteisten OE-työhön sisältyvien palveluiden normaalitilanteen mukaista vasteaikaa tai laadullista toteuttamista. Tästä esimerkkinä voidaan mainita edelleen mm. paloriskiasuntojen lakisääteinen tarkastustoiminta.

Palotarkastajien virkamäärä ei nykyisellään riitä edellä mainittujen poikkeamien täysimääräiseen korjaamiseen, mikä korostuu

määräaikaisen valvonnan lisäksi suoritettavissa muissa lakisääteisissä OE-tehtävissä.

Lisäksi on tärkeää mainita, että Pohjois-Savon pelastuslaitoksen määräaikaista valvontatyötä suoritetaan erittäin merkittävä määrä operatiivisen vuorohenkilöstön toimesta ja vuorojen talouspaineissa lasketut vahvuudet tulevat näkymään merkittävästi vuoden 2024 tarkastustoteumassa tehostamistoimenpiteistä huolimatta.

Ensihoitopalvelut

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala on valmistellut ensihoitopalveluiden tuottajamuutoksen toteuttamiseen sisältyviä toimenpiteitä yhdessä yleiset palvelut-toimialan edustajien kanssa ja ensihoitopalveluiden tuottaja on vaihtunut 1.10.2024 alkaen.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala osallistuu Pohjois-Savon hyvinvointialueen ensihoitopalveluiden tuottamiseen yleiset palvelut-toimialan kanssa yhdessä sovittavalla tavalla ja tuottaa perustason ensihoitopalvelua.

Varautuminen ja väestönsuojelu

Pohjois-Savon pelastustoimi osallistui SAVO2024 valmiusharjoituksen, joka toteutettiin toiminnallisena harjoituksena 30. - 31.10.2024. Harjoitukseen sisältyi myös ennakkotehtäviä, jotka sisälsivät lainsäädännön ja toimivaltuuksien käyttöönottamisen yleisperiaatteiden mukaisia asiasisältötehtäviä.

Harjoituksen tavoitteena oli kehittää poikkeusoloihin varautumista ja valmiusuunnittelua väestön siirtämisen varalle, parantaa johtamista, tunnistaa eri toimijoiden vastuut ja kehittää yhteistoimintaa väestönsuojelussa. Valmiusharjoitus osoitti selkeästi pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisen merkityksen.

Viestintä

Pohjois-Savon pelastustoimi on kehittänyt merkittävällä tavalla ulkoista ja sisäistä viestintää ja kehitystoimenpiteet ilmenevät konkreettisina toimenpiteinä onnettomuustiedottamisen, turvallisuusviestinnän sekä henkilökunnalle kohdennetun sisäisen sekä väestölle kohdennetun ulkoisen viestinnän osa-alueilla.

Esityslistan liitteenä:

Pelastustoimen palvelut Pohjois-Savon hyvinvointialueella 2023 - Aluehallintoviraston asiantuntija-arvio.

Valmistelijan päätösehdotus:

Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Ennakkovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste	hallintosääntö 44 §, kohta 1
Esittelijä	pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.